

KOMUNA E KËRÇOVËS

***PROPOZIMPROGRAMI VJETOR
PËR PËRKRAHJEN E
ZHVILLIMIT EKONOMIK LOKAL
TË KOMUNËS SË KËRÇOVËS PËR
VITIN 2024***

**PROPOZIM-AKTIVITETE PËR REALIZIM NË VITIN
2024**

korrik, 2024

PROGRAMI PËR PËRKRAHJEN E ZHVILLIMI EKONOMIK LOKAL NË KOMUNËN E KËRÇOVËS PËR VITIN 2024

Aktivitete të parapara për realizim në vitin aktual 2024

1. HYRJE

Zhvillimi ekonomik lokal paraqet veprimtari organizuese të bashkësisë, ku ndërmerren masa dhe aktivitete, forma dhe korniza për zhvillim ekonomik të qëndrueshëm. Zhvillimi ekonomik lokal, ka të bëjë me njerëzit nga bashkësia lokale të cilët bashkëpunojnë midis veti me qëllim të arritjes së rritjes së qëndrueshme ekonomike, që sjellë interes ekonomik dhe përmirësimin e cilësisë së jetës për të gjithë në bashkësi.

Me planifikimin strategjik të Programit për zhvillim ekonomik lokal në Komunën e Kërçovës, komuniteti lokal kryen hapa konkret drejt zyrtarizimit të efekteve të decentralizimit, si proces politik dhe përforsimin e marrëdhënieve demokratike, ndërsa në veçanti përfshirjen demokratike të qytetarëve në procesin e vendosjes.

Zhvillimi ekonomik lokal është kompetencë e vetëqeverisjes lokale dhe në masë të madhe varet nga planifikimi i mirë në vetëqeverisjen lokale. Masat në nivel nacional jo çdo herë janë në mundësi që në mënyrë precize t'i identifikojnë nevojat e komunave në Republikën e Maqedonisë së Veriut, prandaj përgatiten Programe për zhvillimin ekonomik lokal, në nivel të çdo komune, të bazuara në bazë të Strategjive për zhvillim ekonomik lokal të komunave dhe programet për zhvillim të komunave.

Programi për mbështetjen e zhvillimit ekonomik lokal përgatitet dhe miratohet në bazë të kompetencave të vetëqeverisjes lokale, që dalin nga Ligji për vetëqeverisje lokale, Statuti i Komunës së Kërçovës, dispozita tjera pozitive ligjore të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe rekomandimeve të Unionit Evropian për përsheptimin e procesit të decentralizimit dhe krijimin e buxheteve të njësisive të vetëqeverisjes lokale, konformë dokumenteve zhvillimore të planifikuara dhe miratuara në mënyrë transparente.

Përgatitja e programit bazohet sipas vlerësimeve të përpunuara më parë dhe analizave të bashkësisë strategjia dhe planet e komunës në të gjitha fushat tematike ku vetëqeverisja lokale ka kompetenca ligjore ose është në fazën e nivelit të marrjes nga niveli qendror në atë lokal. Në kuadër të atyre aktiviteteve, është përgatitur profili i Komunës së Kërçovës, i cili duhet vazhdimisht të plotësohet. Megjithatë, përgatitja e programit është në pajtim me udhëzimet e BE-së për shfrytëzimin e IPA fondeve, të cilët në thelb kanë nevojën e zbatimit të kësaj metodologjie për përgatitjen e programeve për punë dhe planifikim buxhetor.

Konformë udhëzimeve dhe detyrimeve të theksuara, në kuadër të Strategjisë për Zhvillim Ekonomik Lokal të Komunës së Kërçovës, e cila është e re dhe është zhvilluar me mbështetjen e UNDP-së dhe e miratuar nga Këshilli i Komunës së Kërçovës në maj 2024, përfshihen edhe programet për punë dhe planifikim buxhetor të të gjitha Sektorëve dhe Seksioneve në Vetëqeverisjen Lokale të Komunës së Kërçovës, me theks të veçantë të Programeve G1, G2 dhe Zhvillimit rajonal, me çka propozohet programi vijues **për Përkrahjen e zhvillimit ekonomik lokal për vitin 2024.**

2. BURIME E FINANCIMIT TË PROGRAMIT

Programi do të financohet me mjete financiare

1	Buxheti i Komunës së Kërçovës për vitin 2024 në shumë	12.540.000
2	Fonde ndërkombëtare	3.480.000

1. Propozimprogrami për Përkrahjen e Zhvillimit ekonomik lokal të Komunës së Kërçovës për vitin 2024

Komuna e Kërçovës, nëpërmjet Seksionit për zhvillim ekonomik lokal, konformë kompetencave dhe detyrimeve të veta, ndërsa në drejtim të përmirësimit të klimës ekonomike dhe kushteve për zhvillim ekonomik lokal, sipas qëllimeve strategjike të miratuara më parë dhe prioriteteve, e bazon Programin për mbështetjen e zhvillimit ekonomik lokal për vitin buxhetor 2024.

1.1 Operacionalizimi i strategjisë së përhershme për zhvillim ekonomik lokal në drejtim të mbështetjes së zhvillimit ekonomik lokal (mbështetja e OJQ-ve, shoqatat e qytetarëve dhe të ngjajshme, kofinansimi i projekteve dhe aktiviteteve nga interesi i përbashkët)

Operacionalizimi i Strategjisë për zhvillim ekonomik lokal (e cila do të revidohet nëpër sektore) i përfshin planet aksionare vjetore dhe programet për realizimin e aktiviteteve për arritjen e prioriteteve të dhëna dhe qëllimet strategjike, përmes shpalljes së:

1. THIRRJE PUBLIKE PËR FINANSIMIN E PROJEKTEVE NGA LËMIA E ZHVILLIMIT TË QËNDRUESHËM EKONOMIK LOKAL PËR VITIN 2024

Projekte (mbështetja e organizatave joqeveritare dhe shoqatave të qytetarëve dhe ngjajshëm, kofinansimi i projekteve dhe aktiviteteve nga interesi i përbashkët.)

-Për projektet që ndikojnë në përforcimin e kapacitetit të sektorit qytetar dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës së grupeve të ndryshme të qëllimit, në pajtim me drejtimet strategjike dhe përcaktimet e komunës, sipas kriterëve të përcaktuara më parë.

- Për projektet që ndikojnë në përforcimin e kapacitetit të shoqatave dhe OJQ, të cilat punojnë në fushën e përmirësimit të kushteve për jetesë të personave të marginalizuar social, personat me aftësi të posaçme dhe të ngjajshme.

Buxheti i paraparë 1.200.000,00den.

THIRRJE PUBLIKE PËR FINANSIMIN E PROJEKTEVE NGA LËMIA E ZHVILLIMI TË QËNDRUESHËM EKONOMIK LOKAL PËR VITIN 2024

Për projekte që ndikojnë drejt:

1.2 Krijimi i ekonomisë konkurente në sektorin privat, përkrahjen e zhvillimit të NVM dhe afarizmit

Ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, paraqesin fuqi lëvizëse të zhvillimit ekonomik, prandaj, patjetër duhet që në mënyrë të vazhdueshme të punohet për gjetjen e masave stimuluuese për hapjen e NVM të reja, por gjithashtu duhet t'u jepet mbështetje edhe ndërmarrjeve ekzistuese në Komunën e Kërçovës, në përpjekjet e tyre që të gjejnë tregje të reja dhe ta përmirësojnë konkurrencën e tyre, me çka do të kontribuohet në zhvillimin ekonomik lokal, në hapjen e vendeve të reja të punës dhe zvogëlimin e papunësisë në Komunën e Kërçovës.

Aktivitetet e parapara për mbështetje, janë në pajtim me politikën zhvillimore kombëtare dhe Strategjinë nacionale për zhvillim të NVM, në kuptimin e krijimit të kornizës së përgjithshme për zhvillim të klimës afariste, Strategjinë për Zhvillim Ekonomik Lokal të Komunës së Kërçovës. Komuna e Kërçovës është në bashkëpunim të drejtpërdrejtë me NVM-të, Dhomat Ekonomike, Agjencinë për punësim dhe institucionet tjera relevante për rrjetëzim dhe promovim të tregut vendor dhe të jashtëm.

Mbështetja e zhvillimit të NVM-ve dhe afarizmit, planifikohet të realizohet përmes aktivitete vijuese:

- Përkrahja e afarizmit, planeve të biznesit, fillimi i start up bizneseve të reja dhe realizimi i projekteve që kontribuojnë drejt zvogëlimit të papunësisë në komunë.
- Subvencionimi për punësim të rinjve
- Trajnime për ngritjen e aftësive dhe dijeve (rikualifikim dhe kualifikim shtesë) në pajtim me nevojat e tregut të punës.
- **Nxitja e partneriteteve dhe masave stimuluuese si modul për përkrahjen e zhvillimit të NVM dhe afarizmit**
- Përkrahja e NVM për pjesëmarrje në saeme dhe promovime
- Përkrahja e NVM për kualifikim shtesë dhe çertifikim

Buxheti i paraparë 5.960.000,00den.

1.3 Krijimin e kornizës për shfrytëzim të rregullt të resurseve natyrore

Shfrytëzimi i burimeve njerëzore në funksion të zhvillimit ekonomik lokal, konformë Strategjisë për zhvillim ekonomik lokal në Komunën e Kërçovës, duhet të bazohet në përdorimin racional të burimeve që janë në disponim nëpërmjet aktiviteteve vijuese:

- Nxitjen e markës së prodhimeve dhe shërbimeve në ekonominë lokale, konformë rekomandimeve të BE-së dhe rregullativës ligjore.

Aktiviteti parasheh fillimin e procesit për identifikimin e prodhimeve dhe shërbimeve lokale dhe takimet informative – konsultative me NVM-të dhe prodhuesit lokal.

- Vendosjen e programeve dhe projekteve për përkrahjen e prodhimtarisë organike, mbledhjen e fryteve pyjore, të mbjellura të reja autoktone të pemëve dhe prodhimeve tjera bujqësore.
- Mbështetjen e projekteve dhe programeve lidhur me artizanatet tradicionale dhe autentike (furnizimin ematerialeve dhe mjeteve, rregullimin e hapësirës dhe zhvillimin profesional).
- Mbështetjen e projekteve të cilat kontribuojnë për kursimin e energjisë, përdorimin e energjisë së rinovueshme, mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe afirmimin e tyre.
- **Punëtori edukative informative dhe seminare për mundësitë për shfrytëzimin e mjeteve nga IPARD programi, si dhe për mjetet nga Agjencia për zhvillim rural.**
- Rregullimin dhe shënimin e vendeve për piknik, rrjedhave të ujërave, burime, rrugica për këmbësorët, në funksion të turizmit (nxitjen e zhvillimit të turizmit – G2).
- **Promovimi i mundësive për investim në Komunën e Kërçovës**

Buxheti i paraparë 1.000.000,00 den.

1.4 Mjete për pjesëmarrje vetanake në realizimin e projekteve

Sipas rregullave të përcaktuara për aplikim për projekte të caktuara, varësisht nga donatori si pashmangshmëri, theksohet nevoja e sigurimit të mjeteve për pjesëmarrje personale, të cilat patjetër duhet të ruhen si kusht i parë për aplikim për projekt të caktuar. Çdo donator cakton kushte të posaçme të cilat vetëqeverisja lokale duhet t'i sigurojë si pjesë integrale e aplikimit për projektin adekuat.

Me këtë shkallë parashihen mjete për pjesëmarrje personale në lëmitë vijuese:

- Pjesëmarrje e Komunës së Kërçovës, për aplikim dhe realizim të **projekteve ndërkombëtare.**
- Pjesëmarrje në finansimin e Qendrës për zhvillim RJPP dhe pjesëmarrjes personale të Komunës së Kërçovës për aplikimin dhe realizimin e **projekteve rajonale** në kuadër të Rajonit Jugperendimor të Planifikuar, konformë Ligjit për zhvillim të barabartë dhe Programin vjetor për finansimin e projekteve rajonale të Byros për zhvillim rajonal.
- Pjesëmarrje e përbashkët në aplikimin dhe realizimin e projekteve me komuna tjera nga Republika e Maqedonisë së Veriut, në kuadër të Programeve të donatorëve të ndryshëm, organizata joqeveritare dhe shoqata, asociacione ndërkombëtare, fonde, ambasada dhe të tjera, për **bashkëpunim ndërkomunal dhe projekte mikrorajonale.**

- Aplikim me projekte që do të kontribuojnë drejt zhvillimit të **infrastrukturës ekonomike të baraspeshuar, komunale dhe sociale**, përmes mbështetjes së programeve të cilat hartohen në pajtim me Ligjin për vetëqeverisje lokale dhe Strategjinë për zhvillim ekonomik lokal, në kompetencat për organizimin dhe menaxhimin me infrastrukturën komunale, si dhe kompetencat e buta, si arsimi, mbrojtja sociale dhe shëndetësore etj.

Buxheti i paraparë 7.200.000,00 den.

1.5 Shpenzime tjera operative vijuese dhe shërbime kontraktuese

Për realizimin e manifestimeve të Programit për mbështetje të zhvillimit ekonomik lokal për vitin 2024, nevojiten mjete të caktuara të cilat janë të pashmangshme për realizimin e tyre. Këtu, para së gjithash, mendohet në kontratat për shërbime konkrete, me persona juridikë dhe fizikë, ose honorare, pa të cilët nuk mund të realizohen përmbytjet e parapara të caktuara në vitin 2024.

Suksesi i realizimit të aktiviteteve të projekteve të hartuara të të punësuarëve në Administratën e komunës, të cilët punojnë në fushën e zhvillimit ekonomik lokal, në Seksionin për zhvillim ekonomik lokal, e që janë direkt të lidhur me shkallën e trajnimit të tyre dhe profesionalizmit. Për arsye se, punohet për një problematikë të komplikuar dhe komplekse, konformë standardeve evropiane, patjetër nevojitet që vazhdimisht të ngriten kapacitetet e burimeve njerëzore të të punësuarëve, të cilët punojnë në lëminë e zhvillimit ekonomik lokal.

Dëshmi për rëndësinë e kësaj problematike, është edhe ajo që, në Fondet evropiane paraqasëse (IPA), një komponentë e tërësishme është kushtuar mu për këtë proces, të marrjes së njohurive të reja të vazhdueshme dhe afrimin drejt standardeve evropiane.

Ky program për ngritjen e kapaciteteve të burimeve njerëzore, planifikohet të realizohet përmes:

- Pjesëmarrjes në edukata profesionale, trajnime, seminare, punëtori, konferenca,
- Përkthimin e literaturës profesionale, shërbime për kopjim, shtypje dhe botim,
- Shërbime konsultative për aktivitete specifike projektuese,
- Anëtarësi në organizata të jashtme dhe vendase,
- Përgatitjen dhe dizajnimin e projekteve,

Buxheti i paraparë 660.000,00 den.

Rikapitular

PROGRAMI PËR MBËSHTETJEN E ZHVILLIMIT EKONOMIK LOKAL NË KOMUNËN E KËRÇOVËS PËR VITIN 2024			
Nr.	Aktiviteti	Përshkrim	Shuma
2.1.	Operacionalizimi i strategjisë për zhvillim të qëndrueshëm -Finansimii mikroprojekteve lokale për zhvillimin ekonomik lokal, në pajtim me strategjinë për zhvillim, përkrahje të OJQ dhe të ngjajshme	Për projektet që ndikojnë në përforcimin e kapacitetit të sektorit qytetar dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës së grupeve të ndryshme të qëllimit, në pajtim me drejtimet strategjike dhe përcaktimet e komunës, sipas kriterëve të përcaktuara më parë.	900.000,00
		Për projektet që ndikojnë në përforcimin e kapacitetit të shoqatave dhe OJQ, të cilat punojnë në fushën e përmirësimit të kushteve për jetesë të personave të marginalizuar social, personat me aftësi të posaçme dhe të ngjajshme.	300.000,00
		Gjithsej 2.1.	1.200.000,00
2.2.	Krijimi i ekonomisë konkurente në sektorin privat, përkrahjen e zhvillimit të NVM dhe afarizmit	- Përkrahja e afarizmit, planeve të biznesit, fillimi i start up bizneseve të reja dhe realizimi i projekteve që kontribuojnë drejt zvoglimit të papunësisë në komunë - Subvencionimi për punësim të të rinjve	5.640.000,00
		Trajnime për ngritjen e aftësive dhe dijeve (rikualifikim dhe kualifikim shtesë) në pajtim me nevojat e tregut të punës	120.000,00
		Përkrahja e NVM për pjesëmarrje në saeme	100.000,00
		Përkrahja e NVM për kualifikim shtesë dhe çertifikim	100.000,00
		Gjithsej 2.2.	5.960.000,00

PROPOZIMPROGRAMI VJETOR PËR PËRKRAHJEN E ZHVILLIMIT
EKONOMIK LOKAL TË KOMUNËS SË KËRÇOVËS PËR VITIN 2024

KOMUNA E KËRÇOVËS

PROGRAMI ZHEL2024

Faqe9nga10

2.3.	Krijimin e kornizës për shfrytëzim të rregullt të resurseve natyrore	Nxitjen e markës së prodhimeve dhe shërbimeve në ekonominë lokale, konformë rekomandimeve të BE-së dhe rregullativës ligjore	100.000,00
		Vendosjen e programeve dhe projekteve për përkrahjen e prodhimit të organikë, mbledhjen e fryteve pyjore, të mbjellura të reja autoktone të pemëve dhe prodhimeve tjera bujqësore	100.000,00
		Mbështetjen e projekteve dhe programeve lidhur me artizanatet tradicionale dhe autentike (furnizimin ematerialeve dhe mjeteve, rregullimin e hapësirës dhe zhvillimin profesional)	200.000,00
		Mbështetjen e projekteve të cilat kontribuojnë për kursimin e energjisë, përdorimin e energjisë së rinovueshme, mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe afirmimin e tyre	300.000,00
		Rregullimin dhe shënimin e vendeve për piknik, rrjedhave të ujërave, burime, rrugica për këmbësorët, në funksion të zhvillimit të turizmit	300.000,00
Gjithsej 2.3.			1.000.000,00
2.4.	Mjete për pjesëmarrje vetanake në realizimin e projekteve ndërkombëtare	Pjesëmarrje e Komunës së Kërçovës, për realizim të projekteve ndërkombëtare	300.000,00
		Pjesëmarrje në finansimin e Qendrës për zhvillim RJPP dhe pjesëmarrjes personale të Komunës së Kërçovës për aplikimin dhe realizimin e projekteve rajonale në kuadër të Rajonit Jugperendimor të Planifikuar, konformë Ligjit për zhvillim të barabartë dhe Programin vjetor për finansimin e projekteve rajonale të Byros për zhvillim rajonal.	6.000.000,00
		Pjesëmarrje e përbashkët në aplikimin dhe realizimin e projekteve me komuna tjera nga Republika e Maqedonisë, në kuadër të Programeve të donatorëve të ndryshëm, asociacione të ndryshme, organizata joqeveritare dhe shoqata, fonde, ambasada dhe të tjera, për bashkëpunim ndërkomunal dhe projekte mikrorajonale.	600.000,00
		Aplikim me projekte që do të kontribuojnë drejt zhvillimit të infrastrukturës ekonomike të baraspeshuar, komunale dhe sociale , përmes mbështetjes së programeve të cilat hartohen në pajtim me Ligjin për vetëqeverisje lokale dhe Strategjinë për zhvillim ekonomik lokal, në	300.000,00

PROPOZIMPROGRAMI VJETOR PËR PËRKRAHJEN E ZHVILLIMIT
EKONOMIK LOKAL TË KOMUNËS SË KËRÇOVËS PËR VITIN 2024

KOMUNA E KËRÇOVËS

PROGRAMI ZHEL2024

Faqe10nga10

		kompetencat për organizimin dhe menaxhimin me infrastrukturën komunale, si dhe kompetencat e buta, si arsimi, mbrojtja sociale dhe shëndetësore etj.	
		Gjithsej 2.4.	7.200.000,00
2.5.	Shpenzime tjera operative dhe shërbime kontraktuese	Pjesëmarrje në edukata profesionale, trajnime, seminare, punëtori, konferenca,	100.000,00
		Përkthimi i literaturës profesionale, shërbime për kopjim, shtypje dhe botim	100.000,00
		Shërbime konsultative për aktivitete specifike projektuese,	200.000,00
		Përgatitja dhe dizajnimi i projekteve	60.000,00
		Ridefinimii dokumentit për zhvillimin ekonomik lokal dhe publikimi i tij	200.000,00
		Gjithsej 2.5.	660.000,00
		BUXHETI I PËRGJITHSHËM PËR 2024	16.020.000,00

Përgatiti,
NjësiapërZHEL

Nr. _____

Kërçovë _____

Këshilli i Komunës së Kërçovës
Kryetar